

Cas Schaap en fatale vrouwen

Kijkje in het brein van een Schizo

Eergisteren zat ik in de trein en ergerde ik me dood aan een man die tien mensen ging bellen omdat hij zich verveelde. Blijkbaar had hij geen sociaal leven, want hij moest bij elk "belletje" ophangen omdat de ander geen tijd/zin/energie had om te telefoneren. Deze mensen zijn irritant. Ik wil kunnen studeren in die klotetrein, en ik hoef niet te weten hoe de labrador van die man heet, welke pyama hij draagt en of zijn vrouw vreemdgaat. Dat lijkt me vrij duidelijk.

Er is voor mij echter een veel grotere irritatie bij het mobiel bellen: de headset. Als iemand met een headset naast je staat dan lijkt het alsof hij tegen je praat. Meestal heb ik pas na vier zinnen door dat zo'n man niet mij bedoelt als hij het weer eens over zijn labrador heeft. Mensen met een mobiele telefoon zitten ineengedoken in hun telefoon, mensen met een headset doen net alsof ze geen gesprek aan het voeren zijn. Daarom denk ik steeds dat ik met een maniakaal persoon te doen heb.

Toch was het een vrouw die me met een headset de stuipen op het lijf joeg. Het ging als volgt. Ik zat weer eens in de trein en was aan het studeren. Voor me zat een mooie, maar truttige vrouw met een "ik-ben-gereformeerd-scp-lid-en-geloof-in-de-onderdanigheid-van-de-vrouw"-uitstraling. Net op het moment dat ik begon te lezen over de donkere krochten van het psyche zei ze letterlijk: "God, o God, o God, o God". Ik schrok me dood en dacht dat ze God aanriep. Vervolgens ging ze verder met de volgende zinsnede: "Het is ook nooit eerlijk in deze wereld, laten we bidden voor een betere, ik hoop dat het goed met je gaat". Omdat ik haar niet wilde kwetsen heb ik mijn handen in elkaar gedaan en deed ik alsof ik bad. Ze keek me heel vreemd aan. Inderdaad, een headset. Ik heb me nog nooit zo'n ongelovige Thomas gevoeld. Headsets zijn klote.

Maar genoeg daarover. Deze keer is de inhoudsopgave wel goed en kan ik zonder voorbehoud zeggen dat u naar rechts kunt kijken. Wilt u als docent overigens nog een Diemensies in uw vakje, mail dan even naar DIEMENSIES@PPSW.RUG.NL.

Voor de studenten; hij ligt in de kantine of in de schappen bij de portiers, maar dat wist je al, je hebt hem in je handen.

Mark

Science nouveau

Je loopt in een park, zit op een WC of leest een boek, je hebt een ingeving of twee, EUREKA! Hoe vaak gebeurt dit? Heb je zo een goed idee over hoe de wereld wel in elkaar zit? Hierbij een nieuw katern

Een hoek voor al die vernieuwende en ondergewaardeerde ideeën van de studenten der PPSW. Heb je een nieuwe theorie of briljante ingeving, een eigen kijk of goed onderbouwde kritiek? Tegenwoordig wordt er veel voor studenten gedacht terwijl ik zeker weet dat ze dat zelf ook kunnen. In Diemensies kun je je Y kwijt. Mensen met vernieuwende ideeën kunnen reageren! Stuur je idee in artikelvorm (300/600 woorden) naar de Diemensiesredactie met de vermelding: Science nouveau!

Reageer, Ageer!

Diemensies

ACHTIENDE JAARGANG NUMMER 5, MEI 2003

met in dit nummer:

[4]
[4]
[5]
[6]
[8]
[10]
[13]
[14]
[16]
[18]
[20]
[21]
[22]

KomPost

IMPRESSIONISTISCHE MYTHEN

BEZUINIGINGEN IN HET HOGER ONDERWIJS

MUZIEK IN DE TAAL

OP STAP

SCHIZO

KOLOM

VIPNIEUWS

EVALUATIES

LUXEN

DE REDUCTIETHEORIE

LULKOEK

DIEMENSIES' POT

Colofon

[DIEMENSIES] is het huisblad van de opleiding Psychologie van de Rijksuniversiteit Groningen en is het verenigingsblad van de VIP. Diemensies verschijnt zes maal per jaar in een oplage van 625 en wordt gratis verspreid in het Heymansgebouw.

[KOPIJ] Ontvangt de redactie bij voorkeur per e-mail. Kopij kan ook ingeleverd worden in het postvakje van Diemensies bij de portiersloge of in het VIP-hok (bij voorkeur op diskette). De redactie behoudt zich het recht voor stukken in te korten, fouten te verbeteren en/of kopij niet te plaatsen.

[REDAXIE][BESTUUR] Annet Hesselink | Mariska de Groot | Mark Rothuizen [COLUMNISTEN] Dirk Moes | Theo van Mourik [ILLUSTRATIES] Albert Hietkamp [LAY_OUT] Bart Beukers [ALGEMEEN] Henriëtte Mulder | Joanne Snijder | Maarten Eisma | Steven Marshall | Thijs Besselink | Wouter Kerdijk [FREELANCERS] André Kamphuis | Bas van Rossum | Bert Donker | Birol Akkus | Edgar Kolhoff | Maysya Lin | Stefan Tebbenhoff

[ADVISEURS] Bram Buunk | Hans van de Sande | Jan Stalman | Theo Meijman | FaculteitsRaad

[ADRES] Psychologisch Instituut Heymans | Kamer 404a | Grote Kruisstraat 2/1 | 9712 TS Groningen [E-mail] DIEMENSIES@PPSW.RUG.NL [Web] <http://www.ppsw.rug.nl/~diemensies> [TELEFOON] 050 363 7614

[©2003] Het is niet toegestaan zonder schriftelijke toestemming van de redactie kopieën van Diemensies of delen daarvan te maken en/of te gebruiken.

KomPost *Reacties & Opinions*

FR & UNIVERSITEITSRAAD

Beste mede-psychologen,

Laat ik direct met de deur in huis vallen. De Universiteitsraadverkiezingen komen eraan, de nieuwe Universiteitsraad-leden worden 8 tot en met 28 mei gekozen door de studenten van de RUG. In deze pennenvrucht zou ik jullie graag willen wijzen op het belang van jouw stem. De Universiteitsraad is het hoogste medezeggenschapsorgaan binnen de RUG. Twaalf zetels worden bezet door studenten en twaalf door medewerkers van de RUG. De studentleden worden gekozen uit de kandidaat-leden van het VOS (Vooruitstrevend Overleg Studenten) en de S.O.G. (Studenten Organisatie Groningen). Inhoudelijk zijn deze twee partijen significant verschillend. De S.O.G. pleit voor een scheiding tussen HBO-onderwijs en universitair onderwijs om de verschillende karakters van deze beide trajecten te waarborgen. Het VOS ziet in samenwerking tussen de Universiteit en het HBO een goede ontwikkeling. Het VOS pleit voor positieve discriminatie bij het wervingsbeleid van de Universiteit voor personeel. De S.O.G. is van mening dat kwaliteit boven alles de doorslag moet geven bij een sollicitatie. Natuurlijk zijn er ook overeenkomsten tussen deze beide partijen. Zo pleiten zowel de S.O.G. als het VOS voor een goede informatievoorziening voor de student met betrekking tot de overgang naar de BaMA-structuur en tot internationalisering. De geschiedenis leert ons dat de opkomst bij de Universiteitsraadverkiezingen sinds de invoering van de mogelijkheid van stemmen via Progress slechts rond de 40% ligt. Dit is jammer. Zoals gezegd is het belang van medezeggenschap niet te onderschatten. De studentenfracties van de Universiteitsraad zijn jouw stem binnen de RUG. Daarom wil ik jullie vragen om allemaal te stemmen zodat ook de toekomstige studentenfracties een sterk mandaat hebben en zodoende jullie belangen ook in 2003 kunnen behartigen. Hebben jullie vragen kunnen bereiken op mschoonvelde@hotmail.com.

Met vriendelijke groet,

Martijn Schoonvelde

Impressionisme: voer voor Freud

[AUTEUR] Wouter Kerdijk

De aarde. Vier ogen keken hem aan. Haar blik en aanblik verlamt hem. Zeus, de oppergod, voor één moment verzwolgen. De wouden staan rijkelijk en fier te pronken op het atlasgebergte. Het enige geluid: de zachte adem van de aarde. Plotse-ling. Wat nu? Een ommekeer. De bomen storten van het gebergte als vlinders die mee worden genomen door een waterval, vlakten hellen en de aarde valt voor een moment eindeloos. Gaia is slachtoffer van haar eigen hubris, haar hoogmoed. Een aardbeving. Heuvels splijten uiteen onder een bulderend homerisch gelach. De bliksemstaven van Zeus komen met hoge snelheid op de aarde af. Diep wordt Gaia geraakt. Bliksem boort de aarde in.

Rotsen spatten in het rond sneller en heviger worden de inslagen. Dan de tempel gewijd aan de schone. De aanbidders van Gaia vluchten voor het geweld. Een eerste bliksem doet het glorieuze heiligdom in tweeën splijten. Verder en verder gooit Zeus zijn bliksem, net zolang totdat het hart, de kern van Gaia geraakt wordt. De aarde beeft. De indische kasten en de vruchten van Jesus' vader begeven het onder olympisch geweld. Dan katharsis, vervolgens rust. Het onweer wordt minder. Het water, het levenselixer, vloeit weer waar het hoort; in het hart van Gaia, toonbeeld van vruchtbaarheid. De evolutie is weer een feit.

Bezuinigingen in hoger onderwijs?

Wat vinden politieke jongerenorganisaties daar eigenlijk van?

[AUTEUR] Henriëtte Mulder

In tijden dat het economisch niet zo goed gaat, komt de overheid steevast met besparingen. Ook het hoger onderwijs is ten prooi gevallen aan de bezuinigingsdrift van de overheid. Onder het mom van het profijtbegin-sel (degene die ergens van profiteert, betaalt) zijn er voorstellen gedaan tot verre-gaande bezuinigingen die de stu-dent hard zullen treffen als ze worden doorgevoerd. De Centraal Econo-mische Commissie stelde voor het collegegeld te verdubbelen en studiefinanciering om te zetten van een gift in een lening. Hiermee zou de overheid 700 miljoen kunnen besparen.

Gelukkig is niet iedereen het met deze plannen eens, er zijn al de no-dige demonstraties geweest om rege-ring te laten weten dat bezuinigingen onaanvaardbaar zijn. De standpun-ten van de politieke partijen komen in de publiciteit uitgebreid aan bod, maar wat vinden de politieke jon-gerenorganisaties eigenlijk van de plannen? Hun standpunten zullen naar verwachting het dichtst bij de standpunten van studenten staan en komen niet altijd overeen met de standpunten van de verkoepelende partij. Van drie partijen, de Jonge Democraten, het CDJA en de JOVD zijn we eens nagegaan wat zij eigen-lijk van de plannen vinden.

De Jonge Democraten (D'66) in Groningen zijn absoluut tegen de bezuinigingsplannen. "De ideeën om het collegegeld te verdubbelen en de

hele studiebeurs als lening uit te ke-ren, zullen ertoe leiden dat studenten nog meer bijbaantjes moeten nemen en daardoor minder aan studeren toekomen, wat ten koste gaat van de kwaliteit van hun opleidingsniveau. Daarnaast vinden we dat kinderen van ouders die geen hoog inkomen hebben niet langer gelijkwaardig worden behandeld. Immers, zij zul-len veel hogere leningen aan moeten gaan om hun studie nog te kunnen bekostigen. Nederland profileert zich altijd als een kenniseconomie, maar juist als het gaat om techno-logische vernieuwingen en andere innovaties lopen we de laatste jaren achter op veel andere landen. Om te zorgen dat onze 'kenniseconomie' gehandhaafd blijft, lijkt het ons logi-scher in onderwijs te investeren dan erop te bezuinigen. Om nog maar eens een cliché uit de kast te trekken: investeren in onderwijs is investeren in de toekomst," aldus Niels Bakker, bestuurslid van de Jonge Democra-ten in Groningen.

Ook het CDJA is tegen de plannen. Men vindt hier dat geld geen over-weging mag zijn bij het kiezen van vervolgonderwijs. Op hun website komen ze zelfs met twee tegenvoor-stellen om de kosten voor de student juist te verlagen. Het eerste is om studenten het collegegeld achteraf (na beëindiging van de studie) in

termijnen te laten betalen, zodat ze tijdens de studie financieel minder belast worden. Ten tweede stellen ze voor het deel van de studiefinanciering voor het levensonderhoud los te koppelen van dat deel wat studenten kwijt zijn aan studiekosten. Studen-ten die de norm niet halen, zouden dan alleen het studiekostendeel hoe-ven terug te betalen.

De JOVD is veel minder fel gekant tegen de bezuinigingen. Op hun web-site vermelden ze dat wat hen betreft de student ook verantwoordelijkheid draagt voor de financiering van de studie. De overheid hoeft niet alles voor ze te betalen, vinden ze. En omdat het nu eenmaal slecht gaat met de economie zal er bezuinigd moeten worden, dus ook in het hoger onderwijs. Ze stellen voor studenten van de overheid te laten lenen en ze later te laten terugbetalen tegen gereduceerd rentetarief. Daarnaast zijn ze van mening dat een deel van de investeringen best vanuit het bedrijfsleven kan komen, mits aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Hoewel niet de meningen van alle partijen beschreven staan, is de al-gemene tendens duidelijk negatief. Laten we hopen dat de regering nog eens goed over de voorstellen na-denkt met een oplossing komt waar de student en het onderwijs niet de dupe van worden!

Muziek als taal

Luister! Wat is dat? Wat het ook is, het klinkt als muziek in mijn oren. Muziek, je weet wel: dat afgrijselijke prutje wat je op TMF, MTV en de BOX "ziet". Singles die je moet kopen om je favoriete nummer in de top 40 te houden. Muziek is commerciële poespas, jonge talentjes die voor veel geld worden verkocht en voor weinig gekocht. Muziek is dat verschijnsel dat mensen er goed uitzien, maar niet kunnen zingen en het dan toch maken in deze maatschappij. Muziek is veel meer dan alles wat hiervoor is beschreven. Over de hele wereld bestaat het uit enkele van dezelfde basiselementen: ritme, melodie, tempo, dynamiek en ga zo maar door. Is muziek wel gewoon muziek? Is het alleen maar een nutteloos verschijnsel? Muziek heeft in essentie erg veel gemeen met taal. Ik zou zelfs durven beweren dat muziek de meest gesproken en wijdverbreide taal is van de wereld.

[AUTEUR] Wouter Kerdijk

Muziek is in de eerste plaats natuurlijk een vorm van expressie, een creatief proces waar mensen hun leven aan kunnen wijden en dat men bovendien dikwijls op papier vastlegt. Alleen dit gegeven al heeft muziek in overeenstemming met taal. Wie heeft er nog nooit een goed boek gelezen? Taal is als kunstvorm bij uitstek bekend. Het begint al als je twee of drie bent en je de eerste boekjes krijgt voorgelezen door papa of mama en er een mooi verhaal verteld wordt. Taal is een fantastisch medium om mee te creëren net als muziek. Sterker nog, er vindt een interactie plaats tussen deze twee kunstvormen. Zo verwant zijn zij aan elkaar. Schrijvers raken geïnspireerd door een mooi stuk muziek, componisten op hun beurt lezen een mooi gedicht of verhaal en maken hier een compositie over.

Muziek is niet altijd slechts een kunstvorm geweest, het wordt dikwijls gebruikt ter communicatie. We leven zelfs in een tijd waarin dit laatste vaak het geval is, maar hierop kom ik later terug. Het perfecte voorbeeld is natuurlijk de tamtam. Al in de prehistorie gebruikt men waarschijnlijk holle boomstammen en later zelfs trommelachtige instrumenten om elkaar boodschappen door te geven. Tot voor kort werd

deze methode nog steeds gebruikt door Afrikaanse stammen als ze dat niet nog steeds doen. Het was ongetwijfeld voor deze volkeren een perfect middel om over grote afstanden te communiceren. Muziek heeft eigenlijk net als taal door de eeuwen heen altijd een bepaalde boodschap met zich mee gedragen. Hierin zijn duidelijk twee dingen te onderscheiden: talige en niet-talige muziek. Talige muziek, muziek met een tekst, is vanzelfsprekend een zeer specifieke weergave van een deel(tje) van wat er op een bepaald moment in de samenleving speelt. Ze vindt haar vorm en inhoud in de cultuur en historische periode waarin ze gecreëerd is. De middeleeuwen waren bijvoorbeeld bij uitstek de periode waarin de kerkelijke muziek opkwam, waarin psalmen op schrift werden gezet. Maar vergis je niet, naast deze typerende religiositeit bestond ook de hoofse liedkunst van troubadours en minstrelen en natuurlijk ook het volkslied, wat over alledaagse leven verhaalt. Het is niet gek wanneer je stelt dat talige muziek veel gemeen heeft met taal of literatuur (een specifieke vorm van taal), aangezien er dezelfde gedateerde, cultureel bepaalde boodschappen, verhalen en ideeën in voorkomen. Niet-talige muziek geeft een veel algemenere vorm van communicatie weer. Toch, luister eens naar een mooie cantate of fuga van Bach, kan tekstloze muziek heel religieus zijn of zoals bij Mozart een vrolijk doch melancholisch verhaal vertellen. Hierbij moet ik de kanttekening zetten, dat zeker in de barokperiode waarin Bach leefde, muziek ook heel vaak om de muziek ging en zijn eigen kunstigheid en zeker niet altijd zozeer een boodschap overdroeg. Muziek is ook heel moeilijk te vatten in woorden, net als emoties en muziek is dan ook een fantastisch middel om gedaante te geven aan emoties. In één enkele melodielijn kan een immens gevoel

worden uitgedrukt. In één drumsolo kan je een opgejaagd gevoel weer geven. In één symfonie kan je een levensverhaal kwijt. In de periode van de romantiek vindt de verhalende niet-talige muziek toch wel zijn toppunt. Wie kent niet *Morgenstimmung* van Grieg. Als je interesse hebt, luister eens naar der *blauwe Donau* van Smetana of naar Grieg of naar het fantastische forellenkwintet van Schubert, ook zo'n beeldend stuk. Probeer het eens, ook als je normaal geen klassieke muziek luistert, probeer het eens te vatten. Kijk een keer de film *Shine*, waarin het brute, frustrerende 3e pianoconcert van Rachmaninov wordt gespeeld, of luister de melancholische waltzen van Chopin. Wie van symfonische massawerken houdt, luister Mahler. Tegenwoordig is de meeste muziek toch wel talig en zijn de teksten, al zou je dat in eerste instantie niet verwachten, erg variërend. Seks is natuurlijk een fantastisch, populair onderwerp, en dan hebben we nog de liefde, maar ook maatschappelijk verval en schoonheid, natuur en industrie zijn onderwerpen. Net als taal beslaat muziek een oneindig breed spectrum aan onderwerpen.

Wat maakt nou echte de niet-talige muziek zo briljant? Het is in tegenstelling tot talige muziek niet gedaateerd. Er is geen tekst die in een bepaald context bekeken moet worden. Niet-talige muziek vertolkt emoties en gevoelens van de componist. Soms ook vertolkt ze de waarnemingen van de componist, een meisje op een fiets, een rivier, een erg gelukkig of juist ongelukkig persoon, maar geeft hier altijd een gevoel bij weer. Deze gevoelens zijn tijdloos en zo ook de muziek. Dit brengt ons op een zoveelste kenmerk dat muziek met taal gemeen heeft, dat eigenlijk nog sterker geldt voor muziek dan voor taal. Het is universeel omdat het overal gespeeld wordt, net als taal

overal gesproken wordt. Wat ze ook gemeen hebben is dat men overal een ander vocabulair hebben, zoals ze in de muziek overal een ander klanken-spectrum hebben. Hier is echter de muziek uitzonderlijk, want waar verschillende talen tot miscommunicatie leiden, leiden verschillende klanken-spectra tot een wederzijds begrip en vaak een vruchtbare samenwerking. Muziek verbreedert, waar taal vervreemdt.

Dit laatste, universele muziek, roept de vraag op of muziek ook niet onderhevig is aan dezelfde elementen als taal. De structuur van taal bestaat uit verschillende niveau's die in principe ook voor de muziek gelden. Het meest moleculaire niveau is het fonologische. Dit gaat over fonemen, wat verschillende klanken zijn. Dit gaat over het letterniveau, waarin klanken als *oe* en *st*, maar ook *é* en *è* allemaal een apart deeltje vertegenwoordigen. In muziek vindt men dit terug in de verschillende toonhoogten, maar ook in de verschillende klankkleuren van de instrumenten. Als men deze vergelijking hanteert zal ook blijken dat de muziek meer fonemen heeft dan welke taal ook, alhoewel iedere cultuur of stroming ook wel weer zijn eigen fonemen zal hanteren. Hierop volgt het morfologische niveau. Morfologie heeft betrekking op lettergrepen, hun klank en structuur. Dit kan terug te zien zijn in één toon, maar ook in een akkoord of twee of meer tonen achter elkaar die door legato (binding) samen een geheel vormen. Vervolgens komen we aan op het Semantisch niveau, het woordenniveau. Een hele of halve maat vormt zo goed als altijd een afgesloten geheel. Dit deel heeft dan een eigen betekenis wat men van een morfologisch element nog niet echt kan zeggen. Het zegt meer, dan een klank, maar geeft meer een beeld. Hetzelfde geldt voor de verhouding tussen woord en

lettergreep. Het meest molaire structurele niveau is dat van de syntaxis. De zin en zinsbouw. Hierin spelen zowel grammatica als context een erg belangrijke rol. Een koe als woord is een koe, maar een koe kan in de wei staan, maar iemand kan ook zo dom als een koe zijn. De zin waarin het woord staat is dus van groot belang voor de betekenis van het woord. Ook de woordvolgorde speelt een belangrijke rol als het gaat om de indruk die een woord of zin maakt. Hetzelfde geldt voor muziek. Een riedeltje op zich geeft een idee weer, maar is contextueel afhankelijk van de muzikale zin waarin zij staat. Een muzikale zin is vaak een eenheid van vier of acht maten, die een samenhang, een begin en eind hebben. De kleinste niveau is alleen in niet-talige muziek weer te geven, omdat in taal alleen klinkers een toonhoogte. het is totaal onmogelijk "st" te laten variëren in toonhoogte en komt dus niet in harmonische talige muziek voor. De andere drie niveau's zijn echter erg goed uit te leggen aan de hand van talige muziek (zie de figuur).

De klassieker "altijd is kortjakje ziek" is een fantastisch voorbeeld om te laten zien hoe we de structuur van taal terugvinden. De syntaxis springt er van zichzelf al uit. De tekst is een zin, maar de muziek ook. Als je kijkt naar het notenbeeld zit er een stijgende en dan weer dalende lijn in en eindigt ze op dezelfde toon (in dit geval de grondtoon). Een mooi afgerond geheel zou men zeggen. De semantiek is terug te vinden in woorden als "altijd", "kortjakje" en "zondags". het zijn op zich losstaande gehelen, maar vormen niet echt een contextueel geheel. het is vrij saai om alleen twee tonen of lettergrepen te horen. Een woord wordt pas boeiend als er een verhaal omheen zit. Binnen de semantische gedeelten vind je de morfologie, maar dus niet de

fonologie omdat deze zelden wordt gebruikt in talige stukken. In talige muziek wordt bijvoorbeeld "kort" als lettergreep gezien en tegelijkertijd als foneem, één enkele toon. In niet talige muziek zou ze enkel als foneem gelden. Je zou kunnen zeggen, dat taal dus zelfs een begrenzend effect heeft op muziek. Wat ik hier echter probeerde te illustreren was een wat concreter voorbeeld van de structurele achtergrond.

Wat kunnen we uit dit hele verhaal nou concluderen? Waarom zou muziek een taal zijn? In de inleiding werd opgemerkt, dat muziek en taal dezelfde basiselementen hebben. Ten tweede is opgemerkt dat zowel muziek als taal een expressievorm zijn, die vast te leggen is op papier. Vervolgens werd opgemerkt dat muziek door de eeuwen heen zowel talig als niet-talig door de eeuwen heen als communicatiemiddel is gebruikt. Als vierde werd gesteld dat beiden over de gehele wereld bij ieder volk voorkomen. Tenslotte is ook nog eens uitgelegd hoe ze beiden structureel opvallend veel op elkaar lijken. I rest my case. Muziek is als een taal. We kunnen echter nog meer concluderen. Muziek is een betere taal dan welke andere ook. Ze vangt gebeurtenissen en gevoelens, sferen en ideeën in auditieve beelden. Dit geeft muziek een universeel karakter. Waar taal vervreemdt, brengt muziek broederschap. Dit betoog roept ook vragen op. Is er ook een universele grammatica voor muziek, die genetisch is vastgelegd, net als bij spreektaal? Liggen de grenzen waarbinnen het muzikale denken zich zal afspelen van tevoren vast? Is muziek een talent of een vaardigheid? Is muziek niet de oplossing voor wereldvrede? Waar taal leidt tot conflict, zal daar muziek niet verzoening brengen?

De fatale vrouw verklaard

Op 23 april jongstleden togen wij (Diemensies) samen met Cas Schaap naar het Groninger Museum. Schaap was door Diemensies uitgenodigd voor een bezoek aan de tentoonstelling 'Fatale Vrouwen'. Cas Schaap is klinisch psycholoog, docent, getrouwd met een kunstenares en in zijn vrije tijd beeldhouwer. Omdat zijn vrouw niet naar 'Fatale Vrouwen' wilde was hij extra benieuwd naar deze tentoonstelling en hij ging graag in op onze uitnodiging. Het werd uiteindelijk een avontuurlijke zoektocht naar fatale vrouwen, maar ook één naar dromen, symboliek, Jezus, seks en mythen.

[AUTEUR] Mark Rothuizen | Wouter Kerdijk
[BEELD] Mark Rothuizen

De tentoonstelling bestond uit schilderijen en beelden van fatale vrouwen. De vrouwen waren onderverdeeld in thema's, bijvoorbeeld decadentie en satanisme, slachtoffers, mythes, bijbelse figuren, onschuldige vrouwen, ridders, heksen en sfinxen. Eén van de schilders die fatale vrouwen als onderwerp van zijn kunst heeft, was Edvard Munch. Munch (bekend van het schilderij 'de Schreeuw') beeldt zichzelf vaak af in het gezelschap van een vrouw en de dood. Hij ziet zichzelf als slachtoffer en zijn werk wordt bepaald door dramatische gebeurtenissen met vrouwen in zijn leven: de dood van zijn moeder en zuster, de moord op een vrouw op wie hij heimelijk verliefd was en een affaire met een vrouw die hem probeerde in te palmen met een sterfscene. Een andere schilder waarvan werk te zien was op de expositie is Félicien Rops. Zijn schilderijen vulden het gehele subthema "decadentie en satanisme". De serie schilderijen is gebaseerd op gedichten en heet 'les sataniques'. Volgens Rops is het vooral de vrouw die schuldig is omdat zij de bron is van alle kwaad, ze is dus fataal voor hulpeloze mannen. Volgens Cas Schaap heeft dit te maken met verheerlijking van het kwaad. Hij legde ons uit dat er in de periode van 1860 tot 1910 een bekrompen beeld heerste over de verhoudingen tussen mannen en vrouwen. Vrouwen waren in die tijd ondergeschikt aan de man en er heerste een dubbele moraal. Zo werd prostitutie bijvoorbeeld als een groot kwaad gezien maar kwam het ook tot bloei. Daarnaast ontstond in deze periode de psychoanalyse. Door de opkomende industrialisa-

tie, schaalvergroting en de dubbele moraal wisten mensen niet meer hoe ze zich moesten gedragen, er was verwarring over wat mocht en wat er omging in de samenleving. Mensen worstelden met vragen. De psychoanalyse kwam op omdat mensen in introspectie moesten gaan over hun hun gevoelens en verlangens. De structuur was weg. De psychoanalyse was in die tijd daarom vooral een instrument voor de behoeftigen, zij hadden de grootste vragen omdat zij het meest met het gebrek aan structuur geconfronteerd werden. De kunst in die tijd hield zich vooral bezig met het krachtenspel tussen man en vrouw, aldus Schaap. De strijd tussen de seksen valt terug te zien in het werk van Rops. Rops signaleerde de vrouw als verleidster. Zo wordt in het schilderij 'La Tentation de Saint-Antoine' Jezus door de duivel aan het kruis vervangen door een verleidelijke vrouw. Cas Schaap merkte op dat de gekruisigde vrouw een zeer uitnodigende uitstraling had, hij vond de vrouw eruit zien alsof ze zegt: "Pak me dan." Freud zei het volgende over Rops: "he seemed to know that the repressed thought returns at the very moment of its repression...". Cas Schaap wist ons te vertellen dat Rops een zeer religieus man was. Uit dit alles zou je kunnen concluderen dat Rops ondanks het feit dat hij christelijk was de verleiding van de mooie vrouw niet probeerde te weerstaan, maar haar juist in zijn leven toeliet. Schaap legde nog een andere link met Freud. Er waren enkele werken te bewonderen over Helena van Troje. Deze vrouw was de echtgenote van Menelaos, broer van Agamemnon (de machtigste leider van Griekenland in die tijd). Paris, lid van de Trojaanse koninklijke familie ging als ambassadeur naar Sparta, alwaar Menelaos woonde. Hier werden

hij en Helena verliefd met de hulp van Venus. Paris had eerder Venus boven Iuno en Minerva gekozen als schoonste godin. Hiervoor verleende ze hem deze gunst. Maar met liefde valt niet te spelen en de wereld laat zich niet zo gemakkelijk veranderen. De vertoornde Menelaos haalt zijn broer en vele andere Griekse krijgers over om Troje te belegeren, onder hen de wijze Odysseus, de onkwetsbare Achilles en de moedige Ajax. Uiteindelijk wordt de stad vernietigd door het machtige Griekse leger. Eén van de afbeeldingen toont Helena temidden van het puin van Troje, als enige nog overgeblevene van dit oorlogsdrama. Ze staat tussen kapotgemaakte huizen. Cas Schaap zei hierover dat huizen in de psychoanalyse vaak als symbool voor het Es worden gezien. Het Es is het meest primitieve deel van onze psychische processen en representeert onze driften. Wij concluderen hieruit dat Helena de enige vrouw is die tussen de driften overeind blijft staan. Mannen worden geleid door driften en daarmee zijn ze machteloos ten opzichte van de verleidelijke vrouw. Ook hier is de vrouw wederom de bron van al het kwaad.

In onze discussie met Schaap kwamen we tot enkele conclusies ten opzichte van fatale vrouwen. Zo kennen vrouwen twee soorten machtsmiddelen. De eerste is erotiek. Sommige vrouwen in de schilderijen boden zich min of meer aan op een onweerstaanbare manier. Dit kwam tot uiting in de meer pornografische afbeeldingen van de tentoonstelling. De erotische uitstraling kwam ook tot uiting in kunstwerken waarin vrouwen werden afgebeeld met een hard-to-get uitstraling. Een voorbeeld is het Japanse beeld Lamia. Dit beeld vond Schaap zelf echter

[Schaap: De aarde is niets meer dan een groot stuk rotsblok dat door het heelal denderet"]

Mannen worden geleid door driften en zijn daarmee machteloos ten opzichte van de verleidelijke vrouw

FATALE VROUWEN

1800-1910

geen fatale vrouw, omdat ze je niet aankijkt en volgens hem niet eens de intentie heeft te verleiden.

Het tweede machtsmiddel is dat van de man. In zowel een beeld als een schilderij over het verhaal van Judith en Holofernes is dit duidelijk te zien. Holofernes was een machtig man die de staat waar Judith woonde belegerde. Om haar volk te redden verliet de weduwe Judith om Holofernes te stoppen. Zij verleidde hem met haar mooiste kleren en gaf hem haar kaas en zeer bedwelmende wijn. Toen hij sluimerig genoeg was stopte ze een kussen onder zijn hoofd en viel hij in slaap. Vervolgens pakt ze zijn zwaard en hakte zijn hoofd af.

Het zwaard is per definitie een mannelijk wapen en onthoofding een mannelijke daad. Zeker omdat het verhaal gedateerd is, kan men dit als zeer mannelijk opvatten, omdat het ook getuigt van moed. Moed werd in die tijd gezien als een typisch mannelijke eigenschap. Dat moed een mannelijke eigenschap is, komt in veel schilderijen terug in de vorm van mannelijke gelaatstrekken in vrouwengezichten, alhoewel dit volgens Cas Schaap ook gewoon de mode van die tijd kon zijn.

Schaap merkte achteraf op dat de kunst bij uitstek en ook zeker in die tijd een middel was om de grijze dagelijkse besommeringen op te fleuren. Ze geven weliswaar een

schets van het machtsspel tussen de geslachten, maar zijn dus ook te beschouwen als dagdromen. De aarde is immers volgens Schaap niets meer dan "een groot stuk rotsblok met franje dat door het heelal dendert. Niets meer, niets minder." De franje is dan de creatiedrang van de kunstenaar. Hiermee schildert Cas Schaap de wereld af als één en al werkelijkheid.

Ook dromen benadert hij op een hele realistische manier. Als je een droom hebt zegt dat iets over wat je bezighoudt. Je wordt s'ochtends wakker en je trekt conclusies uit wat je gedroomd hebt. De essentie van de droom is het overbrengen van informatie van het korte-termijngeheugen naar het lange-termijngeheugen. Volgens Schaap moeten we het belang van dromen niet overschatten want het is de primitiefste vorm van denken, namelijk in beelden. Zinnen zijn dan het volgende niveau. Toch zijn dromen belangrijk, omdat ze wel degelijk iets zeggen over de werkelijkheid, dus de dagen die je maakt. Cas Schaap gaf ons de anekdote over het seminarium waar hij soms over een gevangenis droomde. Uiteindelijk besloot hij de droom ter harte te nemen en daar weg te gaan. Op die manier kunnen er conclusies over dromen getrokken worden. Net als de kunst in het museum kunnen dromen een uiting zijn van de dubbele moraal. In dromen komen ook onder meer de dingen tot uiting die

in het dagelijks leven onbewust blijven. Een droom brengt zo iets explicieter dan de werkelijkheid. Een droom kan meer duiding brengen. Cas Schaap laat zijn patienten ook zoeken naar de achterliggende bedoeling van een droom door middel van vrije associatie. Toch raadt hij soms zijn patienten ook aan om op de "automatische piloot" naar bed te gaan. Ze moeten dan leren om minder te piekeren tijdens hun slaap. Cas Schaap gaf ons nog een boekentip. Hij vertelde over een boek van Frederik van Eeden. Deze man schreef s'ochtends na het ontwaken zijn dromen op en ging ze daarna analyseren.

We willen Cas Schaap bedanken voor zijn inzichten en analyse van de tentoonstelling.

Een zoektocht naar waanzin

De tocht naar mijzelf, de schizofrene

[AUTEUR] Maysa Lin

[BEELD] Albert Hietkamp

Ik zag kabouters in de verte met korte benen die bewogen als gekken. Hun gezichten zag ik niet duidelijk maar ze naderden snel en binnen enkele seconden werden hun gelaatsuitdrukkingen zichtbaar. Een allesverterende angst overviel me bij het zien van hun misvormde gezichten met omlaaghangende mondhoeven, half weggesmolten leek het, alsof ze hun hoofden even in een bak met zuur hadden gestopt. Het linkeroog van de dichtstbijzijnde kabouter hing uit de kas en op de plek van zijn neus was een zwart ondefinieerbaar gat te ontdekken. Zijn slobberende halve onderlip was niet meer in staat om de groengele verrotte ondertanden te bedekken en te verstoppen voor mijn wereld. Met zijn goede oog keek hij mij woest aan en ik voelde zijn pure haat dwars door mijn romp en ledematen gaan. Verstijfd van angst en van de dreun die zijn uiterlijk mij gaf, stond ik vastgenageld. De grond onder mijn voeten zoog me naar zich toe, niet van plan me los te laten nu hij me gevangen had. Uit alle macht probeerde ik me los te rukken van de aardbol en voor ik me er bewust van was, was ik rennende. Windvlagen door mijn haren waren het bewijs van mijn bevrijding. Het zompige geluid van het stampende, slijmerige, misvormde kabouterleger achter me verloor langzaam zijn kracht. Ik rende nog vele meters door na het moment van totale stilte achter me, totdat ik eindelijk de moed had te stoppen. Ik hapte naar adem en draaide langzaam mijn hoofd om. Achter mij bevond zich een onna-

tuurlijke leegte. De kabouters waren nergens te bekennen. Niemand had ze gezien. Ik was de enige en alleen mijn brein verborg het geheim van het kabouterleger. Voor mij is er geen twijfel mogelijk dat dit de waarheid was. Hier begon ik mijn queeste. De zoektocht naar mijn eigen waanzin.

De bibliotheek was gevuld met planken vol boeken. Minstens drie planken waren gevuld met boeken over schizofrenie en vluchtig bekeken mijn ogen de titels. Het was teveel om mee te nemen, eigenlijk teveel om te bevatten op drie planken en toch had de wetenschappelijke wereld een poging gedaan. Mijn blik viel op een groen boek genaamd "In search of madness" (Heinrichs, 2001) en op de voorkant stond een foto van een gnoomachtig gezicht. In search of madness... Alsof het boek daar stond alleen voor mij en was ontstaan op het moment dat ik mijn zoektocht begon. Onopvallend keek ik om me heen. De bibliotheek was gehuld in uiterste stilte, geen ingehouden voetstappen van andere bezoekers, geen gesmoord gekuch van lezende mensen, zelfs geen monotone geluiden van de airconditioning die gezien de temperatuur zeker aan moest staan. Voor mij stonden de planken met schizofrenieboeken en achter mij de angststoornissen waarvan de titels zich in mijn rug begonnen te priemen. Ik voelde de letters pogingen doen door mijn kleding heen te dringen en keek naast me in de hoop een ander mens te zien die me bevestiging zou kunnen

geven van de vijandige titels. Van iets dat met kracht in mijn rug prikte. Er was echter geen mens te bekennen. Ik deed een stap naar voren met het boek onder mijn arm en liep resoluut richting uitgang. De angststoornissen liet ik mij geen angst aanjagen. Bij de balie begon de wereld weer te leven en kwamen de geluiden terug. Eenmaal buiten met het boek onder mijn arm durfde ik niet naar de voorkant van het boek te kijken. Een gevoel van opwindend bevroor me en ik voelde spanning in mijn spieren. Een zachte hese stem fluisterde dat er iets ging gebeuren. "Ik weet het", fluisterde ik terug.

Waarschijnlijk waren mijn zintuiglijke waarnemingen een tijd geleden al langzaam begonnen met veranderen. De invloed daarvan sloop naar binnen en tastte mijn beeld van de wereld schijnbaar aan. Ik merkte er weinig van totdat mensen me vertelden dat ik het contact met de realiteit aan het verliezen was, wat me vreemd in de oren klonk. Welke realiteit? Schept een persoon niet altijd zijn eigen realiteit? Mijn realiteit verschilt van de realiteit van een ander maar is de ene realiteit daarom minder 'echt' dan de andere? Met het veranderen van mijn waarnemen pikte ik andere dingen op dan zij. Mijn selectiemechanismen begonnen zichzelf anders in te stellen waardoor de buitenwereld me voorzag van andere stimuli dan voorheen. Ik kon mijn hersenen horen kraken en malen om van deze stimuli een consistent en logisch geheel te ma-

ken zoals alle hersenen doen met input uit de buitenwereld. Corcoran en Frith (1993) spraken over een 'filtertheorie'. (Neuropsychologische verklaringen voor aandachtsstoornissen bij schizofrenen hebben hun uitgangspunt liggen bij deze theorie.) Ik, de schizofrene patient, zou niet in staat zijn irrelevante informatie te inhiberen zodat de wel relevante stimuli die benodigd zijn voor 'een taak' te weinig aandacht krijgen. Alle relevante stimuli krijgen bij mij te weinig aandacht waardoor mijn realiteitsbeeld 'verstoorde' zou zijn. Wellicht. Wie bepaalt überhaupt wat relevant is en wat niet? Mijn cognitieve functies weken dus af van de standaard, zo bleek uit het EEG-experiment waaraan ik meedeed. Die middag ontmoette ik ook Bas. Na mij was hij aan de beurt en we spraken over Einstein.

Mijn aandachtsfuncties bleken 'verstoorde' te zijn. Mijn reactietijden lagen precies een constante factor achter op de gezonde. Als ik wist met welke vinger ik moest reageren en het idee had dat ik me erop voorbereide miste mijn hersenactiviteit toch nog de LRP (Coles, 1989). De Lateralized Readiness Potential die al aanwezig zou moeten zijn in mijn brein voordat mijn motorische reactie kwam. Mijn psychofysiologie liet die LRP niet zien. Alsof mijn hersenen niet meer hun werk deden zoals het zou moeten. Het EEG-experiment duurde lang en ik voelde mentale vermoeidheid zich uitbreiden in mijn hele lichaam. Ik keek op de mo-

nitor waarop twaalf golvende lijnen te zien waren. Hoe langer mijn blik erop gericht was, hoe meer begrip er voor ze kwam.

Grijze heuvelachtige landschappen tot zover het oog reikte bereikten mijn visuele cortex. Over de heuvels lagen enorme donkerrode striemen. Een dun vel vormde de grens tussen die kleur en de buitenlucht. Ingebed waren paars-grijze stromen te herkennen die langzame pulsen doorgaven. Bloedvaten zo groot als rivieren vloeiden naar de plek waar ik stond en een kloppend gevoel drong mijn lichaam, via mijn voeten, binnen. In de verte zag ik het silhouet van Bas. Zijn armen strekten zich omhoog alsof hij de hemel aanbad en zachtjes hoorde ik hem prevelen. Ik wist dat hij Einstein aan het uitdagen was. Vellen papier vielen op de grond en hij somde de discrepanties van de relativiteitstheorie op. Hij sprak zichzelf tegen teneinde de zelfcontradictie van Einstein te verwoorden. Twee weken geleden was hij opgenomen en nu hadden de medicijnen bezit genomen van zijn lichaam. Zijn benen bewogen onnatuurlijk ter compensatie van de verdwenen stemmen in zijn hoofd en als resultaat van de haloperidol (een antipsychoticum). Het EEG-experiment zou bij hem afgenomen worden na mijn experiment maar technische problemen verhinderden een kijkje in zijn hersenen. Ik keek naar hem en hoe hij de procedure onderging. Vluchtige beelden schoten door mijn hoofd. Frontale gebieden schoten

vuur naar achter toe, gevuld met flarden informatie die samen een consistent geheel zouden moeten vormen. Slechts delen kwamen aan op de plek van bestemming. De puzzel werd gelegd maar grote gaten ontnamen het zicht op het geheel. Er was niets meer van te maken. Er viel niets zinnigs meer in te zien. Brokken informatie vlogen rond, ergens in die massa van hersenen. De disconnectietheorie (Friston, 1998) weet het goed te verklaren. Het ligt gewoon allemaal aan het mislukken van de functionele integratie binnen in de hersenen. Met functionele integratie bedoelt hij de integratie van functioneel gespecificeerde systemen zoals corticale gebieden of neuron-populaties die nodig is voor cognitie. Systemen communiceren niet meer met elkaar en integreren hun informatie en kennis niet meer met elkaar. Was dat wellicht wat ik zag?

Bij het zien van Bas wist ik zeker dat geen enkel antipsychoticum mijn lichaam zou binnendringen. Dit gevecht zou eerlijk uitgevochten worden, zonder hulpmiddelen en de kosten die daarbij hoorden. Er ging inderdaad iets gebeuren, natuurlijk had de zachte hese stem gelijk en ik moest het laten gebeuren. Als de gnomen in mijn wereld niet echt zijn in de echte wereld, dan zouden ze mij alleen kunnen deren in mijn wereld; in mijn brein. Mijn wereld en de echte wereld gaan in elkaar over. Er is geen duidelijke scheidslijn dus wat gebeurt er met mij in de echte wereld

als ik de gnomen tegemoet treed, ze laat doen wat zij willen doen. De gedachte alleen al benauwde me en ik voelde een onzichtbare hand zich om mijn strot sluiten om die langzaam dicht te knijpen. Het is onzin! Het is niet echt! Het zit in MIJN hoofd! Mijn hersenactiviteitspatronen waken af van die van gezonde mensen. Gezonden zien geen gnomenlegers, althans ze komen er niet voor uit. Mijn besluit stond vast. Waarom bestond er een angst voor iets dat er niet zou moeten zijn, dat er niet is? Wat zouden de gnomen mij kunnen aandoen? Ik moest het weten en besloot ze tegemoet te treden.

In de verte hoorde ik opeens de naderende stampende voetstappen, alsof ze mijn gedachten hadden gehoord. Hun ritme werd drukker en het tempo voerde zich op. Langzaam liep ik achteruit voordat ik me omdraaide en het op een lopen zette. Ik hoefde niet achter me te kijken om te weten wat er aan kwam. Angst overviel me bij het eerste geluid van het leger en nam razendsnel bezit van mijn lichaam. Mijn voorgenomen besluit was als sneeuw voor de zon verdwenen. Ergens in mijn achterhoofd bevond zich mijn gezonde ratio, het besef dat het allemaal niet 'echt' is. Maar geen vezel in mijn lijf die daar naar luisterde. Al snel was ik in volle vlucht. Keihard rennende, wist ik dat ik dit tempo niet lang zou volhouden. Het besluit zou noodgedwongen toch tot uiting gebracht worden. De rottige, zurige adem van de kabouters was al bijna in mijn nek te voelen. Ik rende tot mijn benen het begaven, mijn hart klopte als een bezetene en in slow motion zag ik mezelf vallen. "Het moment is nu", zei de zachte hese stem. "Kom maar op dan", was de laatste gedachte die door mijn hoofd schoot. Een misvormd gezicht boog zich over me heen totdat niets dan duisternis mijn gezichtsveld vulde.

Coles, M.G.H. (1989).

Modern mind-brain reading: psychophysiology, physiology and cognition. Psychophysiology, 26, 251-69.

Corcoran, R., en Frith, C.D. (1993).

Neuropsychology and neurophysiology in schizophrenia. Current Opinion Psychiatry 6:74-79

Friston, K.J. (1998).

The disconnection hypothesis. Schizophrenia Research 30, 115-125

Heinrichs, R.W. (2001).

In search of madness: schizophrenia and neuroscience. New York: Oxford University Press, Inc.

Af ge st ud ee rd en

Kolom

Lente!

Lente leeft, lucht laat lachen liever lijken, park zwijgt en zoemt, ik stil verbloemd.

Het is niets dan de natuur. De drijfveer die we voelen. Je kent het wel, dat alles iets makkelijker gaat, iets mooier is en iets beter voelt. Liefde borrelt en vecht zich naar buiten. Ons verder overigens frigide landje piekt in verdorvenheid., geile duiven op het gras, joggers in het park. Vers zwetende voetballende zondaars met studieboeken als zonneschermen verborgen in tassen.

Ik ij!

Als verstokte half-atheïst die zeker weet dat er niks onverklaarbaar is dat niet te verklaren valt twijfel ik. Is het zo simpel? Is dan alles wat ik wil doen en laat ingegeven door aanleg, cultuur en genen?

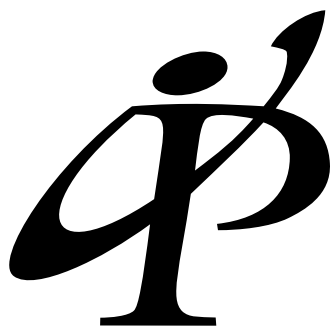
In alles dat ik fout die vind ik een excuus in mijn aanleg, dat is wel handig! Van "Zo ben ik nu eenmaal" tot "Ik kan er niets aan doen" excuseer ik me een weg door het leven. Binnen relaties is het nog erger. Een klein kind in een snoepwinkel zeg je? Mmmm, het is een sprekende vergelijking. Wij mannen, we zijn net zo hopeloos als we lijken en kunnen er echt niets aan doen! (sorry aan iedereen die het betreft) Dit geldt natuurlijk ook voor vrouwen, meisjes, moeders en schoonmoeders.

Het zijn dingen die je niet wilt beseffen want ze maken elk verzet tegen je eigen stuitende gedrag zinloos. Het zijn weetjes die begrip creëren voor mensen die dat niet verdienen. Ik begrijp Jomanda, Paul Rosenmöller en Foppe van mijn leeronderzoek. Een openbaring!

Het wordt erger! Ik begrijp mezelf! Mijn kleine leventje dat zo lekker misloopt en mijn eeuwige zoektocht naar geborgenheid gemengd met de schreeuw naar leven (wat dat ook mag zijn). Pff, het is wel zware kost voor een mooie lentedag! Biertje!?

Dirk Moes

Mw. I.A.W. Schrooten	O
Mw. F.S. Holwerda	O
Mw. T. Veltman	TG
Mw. F.A. Levison	K
Mw. R. Venema	K
Mw. J.A. Molenaar	S
Mw. S.M.H. Horsman	AOP+S
Mw. D. Karsbergen	AOP Mw.
J.K. Santema	AOP Mw.
M.M. Beekman	AOP

VIPnieuws

- Welkom op de VIP-pagina's
- Op deze pagina's vind je mededelingen, informatie van en over commissies en aankondigingen van activiteiten.
- Voor vragen kan je altijd terecht tijdens **spreekuren: elke dag van 14.00 tot 15.00** bij de onderwijsbalie in het Muntinggebouw.
- **meer nieuws is te vinden op de website: WWW.VIPSITE.NL**

Foto's op de vipsite

Sinds ongeveer een week zijn er foto's te bekijken van verschillende activiteiten van de VIP op de site. Ben je bijvoorbeeld naar een feest van de EvenementenCommissie geweest of meegeweest naar Barcelona met de ExcurCie, dan kun je foto's die destijds gemaakt zijn bekijken. In de toekomst zullen van meerdere VIPactiviteiten foto's geplaatst worden.

Even voorstellen:

De Lexicom

Met z'n zevenen vormen wij de Lexicom (lezings- en excursiecommissie). Een keer per blok organiseren wij een lezing over een onderwerp dat met psychologie te maken heeft. Het leuke hieraan is dat we onderwerpen kunnen kiezen die we zelf interessant vinden. Soms zijn dat onderwerpen die tijdens de colleges wat minder aan bod komen, maar die wel de moeite waard zijn om wat meer over te weten te komen. Tijdens de wekelijkse vergaderingen bespreken we met de hele commissie wat er voor de lezing of excursie geregeld moet worden. Zo moeten we de sprekers voor die avond zoeken, een geschikte locatie regelen en posters en flyers maken om de lezing bij studenten te promoten. Onderwerpen die afgelopen jaar aan de orde kwamen waren schizofrenie, paranormale geneeswijzen en criminaliteit. Naast lezingen organiseren we ook excursies naar de gevangenis en naar de Van Mesdagkliniek.

Onze commissie:

Marloes Munsterhuis (voorzitter)
 Marieke Kos (vice-voorzitter)
 Marieke Jepma (secretaris)
 Nele Manheim (penningmeester)
 Ellen Horsseleberg (externe contacten)
 Malou Meulenbeek (externe contacten)
 Henriëtte Mulder (promo)

Op de agenda:

3 juni ALV

Op dinsdag 6 mei is er een halfjaarlijkse ALV van de VIP. De punten die aan de orde komen zijn: wijzigingsvoorstellen voor het Huishoudelijk Reglement, acquisitie, interne en externe betrekkingen en financiën. De stukken zullen te inzage liggen in het VIP-hok: zaal 222 in het Heymans. Ook zullen ze via de site (www.vipsite.nl) te lezen zijn. De Algemene LedenVergadering zal beginnen om 19.30 uur en vindt plaats in de Bonte Koe. Na de lezing is er een borrel, dus komt allen!

6 mei Filmavond Cinema

Dinsdag 3 juni heeft de filmcommissie weer een filmavond georganiseerd. De film die vertoond wordt is " One hour photo". Voorafgaand aan de film zal een korte inleidende lezing worden gehouden. De avond begint om 20.30 uur en is in de USVA. Kaartjes kosten 2 euro voor VIPleden en 3 euro voor niet-VIPleden. Meer informatie over voorverkoop komt binnenkort via posters en de vipsite.

? juni Infomarkt van de VIP

In de maand juni, waarschijnlijk de week van 9 juni, zal de VIP haar jaarlijkse informatiemarkt houden voor eerstejaars studenten over het vervolg van hun studie. Meer concrete info over de datum, plaats, tijd en inhoud zal nog volgen. Hou daarvoor posters, de UK en de vipsite in de gaten! Als je nu al vragen hebt, kun je uiteraard altijd bellen (tel. 050-3636323) of mailen (vip@ppsw.rug.nl).

De Barcelonareis

Vrijdag 4 april was het zo ver, het vertrek vanaf het Zernikecomplex naar Barcelona. Met 42 vrouwen en maar 7 mannen (keus te over)gingen we op studiereis naar Barcelona, onder de bezielende leiding van de excursiecommissie. Na een enerverende rit van 'slechts' 24 uur kwamen we aan in zonnig Spanje. Ons onderkomen was een oud en verbouwd klooster en dankzij het mooie weer en de enorme kloostertuin konden we binnen no time acclimatiseren. Gelukkig hadden we geen druk programma en konden we na een uur al weer op pad. Na een tijd in Parc Guell te hebben doorgebracht werd het tijd om wat te eten. Hierna werd er nog door enige van ons een biertje/wijntje gedronken want het was vroeg weer op, om op tijd op ontbijt te zijn. Bij het ontbijt bleek dat sommige mensen toch een biertje teveel hadden gehad en dat Spanjaarden wel hele vieze thee hebben. Gelukkig kon iedereen daarna gezellig met een groepje de stad in om te gaan winkelen(dames) of te gaan lanterfanteren(heren). Tijdens het tapas eten viel er voor veel mensen een nieuwigheid op het bord, inktvisringen. Gelukkig bleek iemand het lumineuze idee te hebben om dan meer met de inktvisringen te gaan schieten. Wederom was er weer tijd om nog een biertje of wijntje te drinken, maar wat gelukkig maar weinigen deden. Ook was er de mogelijkheid om onder de dekking van 10 blonde vrouwen een trendy nachtclub binnen te komen. In het hotel werden nog even snel wat matrassen gekeerd en toen was het alweer tijd voor het ontbijt. De laatste dag hebben we een bezoek gebracht aan de Psychologiefaculteit in Barcelona, en daar werd ons veel verteld over de studie psychologie die men daar kon volgen. Toen was het eigenlijk al weer tijd om 24 uur in de bus te gaan zitten. Gelukkig waren heel veel mensen zo brak dat de meesten tijdens de eerste film al lagen te slapen. Natuurlijk zijn we veel vergeten te vertellen de kunst, musea, en andere activiteiten in Barcelona. Iedereen heeft het erg naar zijn zin gehad en we wachten dan ook op de reünie.

Tik aan!!

Excursiecommissie.

Evaluaties

1^e jaar Bachelor / Master

B1. Overzicht van de psychologie

<i>Docenten:</i>	<i>de Vries en Visser</i>
<i>Aantal deelnemers:</i>	<i>342</i>
<i>Gem. eindcijfer:</i>	<i>5.2</i>
<i>Percentage Geslaagd:</i>	<i>40</i>

Met name de hoeveelheid literatuur, in relatie tot de cursustijd, wordt als een probleem gezien. De docenten van de cursus stellen voor om de literatuur vanaf volgend jaar in een aantal delen te tentamineren (deeltoetsen). De studenten, maar ook de meeste andere docenten zijn daar geen voorstander van. Hun argument is dat de cursus dan wellicht vervalt tot een aantal losse hapklare brokken, waarmee de eenheid van de cursus verdwijnt.

Een aantal andere docenten suggereert om Gray “uit te kleden”: de kern van de cursus zou moeten zijn de studenten een kapstop te bieden, waaraan zij de rest van opleiding kunnen ophangen; een referentiekader om andere studieonderdelen in te kunnen plaatsen. Het is niet voor niets de enige cursus in de opleiding met dergelijk integrale doorkijk in de psychologie. De B1-docenten zullen zich nader beraden omtrent de gewenste cursusvorm.

B2. Psychologische Intuïties

<i>Docenten:</i>	<i>Breeuwsma en Draaisma</i>
<i>Aantal deelnemers:</i>	<i>384</i>
<i>Gem. eindcijfer:</i>	<i>6.5</i>
<i>Percentage Geslaagd:</i>	<i>74</i>

Het belangrijkste kritiekpunt van de studenten op de cursus was dat er onvoldoende samenhang was tussen de verschillende onderdelen; een duidelijke structuur mist.

De docenten onderschrijven die bevinding. Het is een geheel nieuwe cursus en de docenten moesten ook nog uitvinden hoe de cursus eruit zou moeten zien. Nu zij zelf ook een beter overzicht hebben, kunnen ze voor de klapper van volgend jaar ook meer verbindende teksten maken. Daarnaast merken de docenten op dat het overigens ook niet hun bedoeling is om alles uit te schrijven en voor te kauwen. Een zekere mate van onzekerheid bij de studenten is logisch: ze missen als startende psychologiestudenten nog de referentiekaders om de themas goed te kunnen plaatsen. Bovendien is een zekere mate van onsamenhangendheid ook bedoeld: het gaat er juist om om verschillende aspecten van psychologische intuïties te laten zien.

B4. Sociale en culturele determinanten van gedrag

<i>Docent:</i>	<i>van Oudenhoven</i>
<i>Aantal deelnemers:</i>	<i>335</i>
<i>Gem. eindcijfer:</i>	<i>5.8</i>
<i>Percentage Geslaagd:</i>	<i>60</i>

Ook bij deze cursus was gebrek aan structuur een belangrijk punt van kritiek van de studenten, zowel met betrekking tot de opbouw van de literatuur als de behandeling ervan door de docent in de colleges. De docent volgt ook niet de opbouw van de literatuur.

De docent geeft aan dat hij in de colleges niet per se de opbouw van de literatuur wil volgen. Hij is niet slechts een medium voor de auteur van het boek. Hij heeft een eigen verhaal. Studenten zijn zijns inziens slim genoeg om voor zich zelf de gewenste structuur aan te brengen. Bovendien kan uit de schriftelijke cursusevaluatie worden opgemaakt dat de aansluiting van colleges op literatuur over het algemeen positief werd beoordeeld.

Aangezien de literatuur voornamelijk engelstalig is, terwijl de tentamenvragen in het nederlands zijn gesteld, zegt de docent toe om volgend jaar bij het tentamen achter de vertaalde termen en begrippen, tussen haakjes de oorspronkelijke engelse termen en begrippen te zetten.

B5. Interviewpracticum

<i>Docent:</i>	<i>van de Sande</i>
<i>Aantal deelnemers:</i>	<i>339</i>
<i>gem. eindcijfer:</i>	<i>7.3</i>
<i>Percentage Geslaagd:</i>	<i>100</i>

Het interviewpracticum heeft maar één hoorcollege. En dat college is in de eerste plaats niet bedoeld voor inhoudelijke bespreking van de stof, maar vooral voor uitleg van organisatie en structuur van het practicum.

Bij de aanschaf van boeken houdt de VIP geen rekening met het feit dat bij dit practicum het tentamen niet achteraf plaatsvindt, maar vooraf. De boeken zijn daardoor pas erg laat beschikbaar. Gert Visser zal met de VIP regelen dat dit vervroegd wordt.

Ook ten aanzien van deze cursus wordt door de studenten gebrek aan structuur naar voren gebracht. Men wil graag overzicht hebben van wat, wanneer gedaan moet zijn. Daarnaast wordt geconstateerd dat er soms grote verschillen in beoordeling zijn tussen de verschillende studentassistenten. De docent is daarvan op de hoogte en probeert de verschillen door middel van goede instructie en training zo klein mogelijk te houden. Maar het is niet helemaal recht te trekken; er zullen altijd beoordelingsverschillen blijven bestaan.

Doctoraal

K102. Practicum gedragstherapie

Blok: 2+3
Docenten: Bouman en Van Hout
Aantal deelnemers: 33
Slagingspercentage: 100%

Het practicum gedragstherapie werd door alle deelnemers erg gewaardeerd. Ze vonden het een erg nuttig practicum, omdat ze een 'eigen' cliënt hadden waarmee ze konden oefenen en een beter beeld kregen van hoe het er in de praktijk aan toe gaat. Het onderdeel Onderlinge Gedragsmodificatie (OGM) vonden de studenten het meest leerzaam en leuk. De docenten waren enthousiast, en de studenten vonden het leuk dat de docenten halverwege het practicum wisselden. Verder was de cursus goed opgezet. De studenten vonden het jammer dat de practicumbijeenkomsten af en toe meer op een hoorcollege leken. Sommigen vonden dat ze teveel huiswerkopdrachten moesten maken. Het was vervelend dat in blok 3 één groep vol was door overlap met een ander vak en men bij de eigen cliënt in de groep zat. Ondanks deze puntjes was het practicum voor iedereen erg leerzaam, een goede aanvulling op theorievakken en een voorbereiding voor het werken met cliënten later.

K161. Gezondheidspsychologie 2

Blok: 3
Docent: Dhr. Arrindell
Aantal deelnemers: 23
Slagingspercentage: 100%.

De opdrachten voor dit vak kostten veel tijd, maar werden leuk en leerzaam genoemd. De onderwerpen waren gevarieerd. Studenten vonden deze methode beter dan toetsing door middel van een tentamen, op deze manier was men actiever met de stof bezig. De cursus was veel werk, maar leuk om te doen. Enkele studenten noemden

dit de leukste cursus van hun studieperiode. De organisatie werd goed genoemd. Het werd fijn gevonden dat aan het begin van de cursus mappen met opdrachten werden uitgedeeld, zodat je zelf kon plannen. Er was snel antwoord op vragen via de mail. Wel vonden enkele studenten dat meer colleges leuk waren geweest, zodat er wat meer contact zou zijn met medecursisten en meer gelegenheid voor discussie. Ook was men van mening dat er meer feedback mocht zijn. Maar toch werd deze cursus over het algemeen leuk, leerzaam en intersessant genoemd.

K17. Neuropsychologische diagnostiek

Blok: 3
Docent: Bouma, Dekker
Aantal deelnemers: 90
Slagingspercentage: 95%

Aan het begin van het eerste college werd bekend gemaakt dat de overige drie hoorcolleges op andere tijden zouden worden gegeven, de nieuwe tijden overlaptten met andere vakken en verplichtingen. Hierdoor was het voor de meeste studenten onmogelijk om aan de 100% aanwezigheidsplicht te voldoen. De studenten vonden het wel prettig dat de collegestof op Nestor kwam te staan, alleen was het jammer dat dit pas in een laat stadium gebeurde. De studenten hadden liever gehad dat ze vóór het hoorcollege over de collegestof konden beschikken, zodat ze tijdens het college aantekeningen erbij konden maken. Het vak werd dit jaar echter door andere docenten overgenomen, waardoor te weinig tijd bestond om de collegestof vooraf al op Nestor te plaatsen. De practicumbijeenkomsten, waarin tests bekeken en geoefend werden, vonden de meeste studenten leuk en leerzaam. Ze vonden alleen dat er in verhouding met de hoorcolleges (4) wat weinig practicumbijeenkomsten (2) waren. Meer werkcolleges is echter op dit moment moeilijk te realiseren met zo'n grote groep studenten. Ten slotte gaven een

Zaken die er toe doen...

De koffiebekers zijn gegroeid!!

Dus nee, het is niet zo dat de kantine ineens minder koffie in je bekertje schenkt. "Foutje bij het bestellen" aldus een kantinemedewerker. Vooral de koffie-met-melkdrinkende PPSW-er zal niet moeilijk doen over dit foutje, het is uiteindelijk mogelijk je bak van een scheutje melk te voorzien zonder vervolgens een druppelspoor achter te laten...

Marc Luxen in het zonnetje

[AUTEUR] Mark Rothuizen | Maysha Lin
[BBELD] Maysha Lin

Iedereen die dit jaar economische psychologie heeft gevolgd kent hem al: Marc Luxen. Diemensies besloot een interview met hem te houden om te zien wat hij zoal heeft gedaan voordat hij op onze faculteit terechtkwam, en dat bleek niet niks te zijn.

Diemensies: Wat heeft Marc Luxen gedaan voordat hij hier als AIO aan het werk ging?

Marc: Ik heb veel verschillende dingen gedaan. Ik heb eerst netjes mijn studie aan de universiteit van Tilburg afgemaakt in vier jaar en werd daarna AIO. Tijdens deze periode vond ik toch dat ik iets meer moest doen dan onderzoek alleen en had ik ook een eigen bedrijf. Ik ging werken in de personeelsselectie in Amsterdam en kwam terecht in assessmentcenters. Mijn werkzaamheden waren gericht op management, het testen van mensen voor bepaalde functies, rapporten opstellen en interviews afnemen. Het was erg leuk om te doen en ik zou het zeker alle psychologen aanraden, maar na twee jaar had ik alle mogelijke kandidaten wel gezien, toen heb ik mijn eigen bedrijf opgericht. Mijn bedrijf hield zich vooral bezig met klant- en medewerkerstevredenheidsonderzoeken. Ik hielp ook andere bedrijven met dataverwerking omdat zij vaak niet wisten hoe zij hun verkregen data moesten omzetten naar resultaten. Verder was het aanreiken van vragenlijsten een service die ik leverde aan andere bedrijven. Een van mijn opdrachtgevers was Philips dat een internationaal medewerkerstevredenheidsonderzoek wilde doen. Dat onderzoek heb ik gedurende anderhalf jaar gecoördineerd. Vooral de crossculturele aspecten vond ik erg

interessant. Daarna had ik genoeg geld verdiend en heb ik al mijn spullen verkocht, mijn huis weggegaan en ben ik met mijn vriendin, die ook alles had verkocht, op reis gegaan. Dat duurde twee jaar. Eén jaar daarvan heb ik in een hangmat gelegen op een vulkanisch eiland en het andere jaar ben ik vrijwilliger geweest voor het Wereld Natuur Fonds en heb ik in Indonesië, Nepal en Thailand gezeten. Bij het WNF hield ik me vooral bezig met dieren smokkel en de rehabilitatie van gevangen dieren. Daarna snakte ik weer naar het onderzoek en besloot ik mijn promotieonderzoek te doen over evolutionaire psychologie. De evolutionaire psychologie interesseert me. Dat kwam door de essays van Stephen J. Gold, die hij schreef in het tijdschrift "National Geographic". Ik wist dat Buunk hier ook mee bezig was en besloot hem te mailen of ik mijn onderzoek hier mocht voortzetten. Zodoende kwam ik hier terecht. Wat ik op dit moment vooral doe met mijn onderzoek is het toepassen van evolutionaire psychologie in de selectiepsychologie. Dat kan bijvoorbeeld gaan over de vraag of vrouwen mooie vrouwen niet selecteren vanwege competitie. Dat is weer terug te leiden naar de evolutie. Wat ik doe is de evolutionaire psychologie naar de werkvloer trekken. Daarnaast geef ik het vak "economische psychologie". In Tilburg bestaat éénderde van de opleiding uit economische psychologie. Vandaar dat ik dat vak geef.

D: Wat doe je hier nog meer behalve

je onderzoek?

M: ik ben coördinator van enkele leeronderzoeksgroepen en ben begeleider van een paar afstudeerprojecten. Wat ik erg belangrijk vind is dat mensen leren om een goed artikel te schrijven en ik leg daar dan ook de nadruk op. Mijn eigen scriptie telde acht pagina's en was in artikelvorm. Toch kreeg ik daar een negen voor. Ik vind dat teveel mensen de nadruk leggen op kwantiteit in plaats van kwaliteit. Het is niet de bedoeling om hele handboeken over te schrijven.

D: Je hebt bij bedrijven gewerkt en nu dus bij de universiteit, kun je ons de verschillen uitleggen tussen beide werkplekken?

M: Laten we vooropstellen dat de universiteit ook een groot bedrijf is. Hele grote verschillen zijn er niet, maar ik kan er wel een paar noemen. Zo werk je hier geïsoleerder dan in een bedrijf. Iedereen is met zijn eigen onderzoek en project bezig. In een bedrijf werk je samen naar een resultaat toe. Je bent meer afhankelijk van elkaar en je moet samen een prestatie leveren. Daarnaast is het zo dat je in een bedrijf minder hoeft na te denken. Het werk is concreter en targets moeten op korte termijn gehaald worden. Het is wel meer werk, maar je hebt er minder denkwerk voor nodig. Het werken op de faculteit daarentegen vraagt veel denkwerk en is veel abstracter. Ik moet zelf het kader stellen waarbinnen ik moet werken. Het heeft ook wel voordelen hoor, mijn vrienden uit het bedrijfsleven vinden het een luxe dat ik betaald

[Mijn eigen scriptie telde acht pagina's]

[*Eén jaar daarvan heb ik in een hangmat gelegen op een vulkanisch eiland*]

word om artikelen te lezen. Hun baas zou ze niet betalen om een boek te lezen. Het verschil is ook te merken aan je bankrekening. Als werknemer aan een universiteit verdien je volgens mij ongeveer dertig procent minder dan bij een bedrijf. De beroemde psycholoog Hans Eysenck zei ooit: "Bij gebrek aan geld moeten we hier nadenken". Daarnaast is er natuurlijk het verschil tussen praktisch en theoretisch werk. Hier op de faculteit ben ik bezig met theorie en de ontwikkeling van het vakgebied. Ik praat nu over selecteren, in het bedrijfsleven selecteer je. Ik vind het eigenlijk allebei heel erg leuk om te doen. Toen ik nog onderzoek deed snakte ik naar het bedrijfsleven, en toen ik in het bedrijfsleven werkte wilde ik weer terug naar het onderzoek. Verder zie ik niet zoveel verschillen tussen bedrijfsleven en de universiteit. Ik zie eigenlijk veel meer verschil len tussen grote en kleine bedrijven dan tussen de universiteit en het bedrijfsleven. Zoals ik al zei: de universiteit is een groot bedrijf. In een groot bedrijf is het beter geregeld

maar heb je meer bureaucratie, in een klein bedrijf is het allemaal wat minder formeel en flexibeler. Een kleiner bedrijf kent echter ook een grotere chaos en je zit de hele dag op elkaars lip. Maar dat heeft ook wel zijn charmes.

D: Dan even de strikvragen: heb je nog hobby's en hoe oud ben je?

M: Ik doe aan Judo en Jiu-Jitsu en ik wil mijn passie voor kanoën weer oppikken. Ik zou graag de Waddenzee op willen met een zeekano. Verder hou ik van luieren in de zon en daarom ook van de zomer. Ik ben daar gewend aan geraakt door mijn jaren in de tropen. En ik ben 34 jaar.

De Reductietheorie

post-moderne kijk op alles

[AUTEUR] Dirk Moes

Iedereen heeft er wel eens last van en niemand weet hoe het komt. Je houdt van iemand en wil er niet vanaf, je houdt niet van iemand maar hij of zij wil je niet kwijt. Gezeik en gezeur, tranen en drank. Het is een vreemd fenomeen en begrijpen kun je het nooit.

Lekker nakaarten kan wel.

Liefde maakt blind en liefde maakt dom, het is maar al te waar helaas. Liefde verschuift prioriteiten en vervormt je wereld. Maar hoe doet het dat en wat belangrijker is: waarom?

De hersenen werken dag en nacht om je gevoel en je leefwereld geloofwaardig te houden. Van al die leuke en warme lichamen in de wereld is er maar eentje de ware, dat is reëel!!? Je weet dat je daar spijt van gaat krijgen. Het gevoel 'De Ware' gevonden te hebben is puur chemisch volgens de wetenschappers. Net als chocolade en lieve hondjes zorgen bepaalde mensen voor een stofje. Het lichaam is Verliefd en de cognities passen zich daaraan aan. Het is niet anders. We zijn slaaf van ons gevoel.

Het is niet zo een vreemd proces, ik heb het ook bij chips eten en uitgaan. Mijn hoofd heeft dan even geen goede argumenten ook al zijn ze zinnig. Het gevoel heeft namelijk gelijk. Je wilt wat je voelt dus je wilt chips, ook al wil je het niet. Die tweestrijd die iedereen herkent is vaak al verloren voordat je eraan begint. Er is een sterke controle nodig om al die dingen die je lichaam wil van je af te zetten. Je hoofd is namelijk een slaaf van je lichaam en jij bent je hoofd. Bij liefde is dit gevoel erger. Het is een vreemde gewaarwording als je het niet erg vindt te laat te zijn, het minder erg is als je je moeders verjaardag mist en je geld eigenlijk toch is om uit te geven. Het voelt eigenlijk wel goed. En trouwens, verzet je maar eens.

Het is ook allemaal niet zo erg. Het leven neemt soms de zaak even over en dan gaat alles ook makkelijker. Erger is het wanneer de liefde onbeantwoord is! Dan zal de verliefde persoon alles in het werk stellen om de onbereikbare te bereiken. Soms heeft dit onaangename consequen-

ties! Stalking is nooit grappig en die dozen met rozen kunnen ook redelijk in de weg staan. Er zijn weinig wegen die leiden tot een praktischere manier van liefhebben. De wereld zoekt zich helemaal dood naar de juiste partner. De investeringen zijn niet gering. Mannen kopen dure auto's en vertonen gewoonweg dom gedrag. Vrouwen kopen stelen of lenen make-up en dragen de laatste mode die meestal amper betaalbaar is! Ze dragen strings en lippenstift, ze staan te plakken en te drogen, het is triest.

Eigenlijk denk ik dat er maar een enkele juiste oplossing is, een Cure For Love: stop de verkwisting en ga bezig met zinnige dingen! Het is het gearrangeerd huwelijk. Al die vrijheid die we ons aanpraten en het zoeken naar de ware is een grote loze leugen die leidt tot scheidingen, gebroken families en huilende kinderen! Vraag je moeder en vader, vul het lijstje met "must en must NOT" in. Dan komt het helemaal goed! Je moet je hart niet te grabbel gooien! Toch?!

LULkoek

Zondagsrijders

De binnenstad van Groningen, met de terrasjes en de mensen. De vismarkt met de kraampjes en de mensen. De AH met de straatmuzikanten en de mensen. De Folkingestraat met de winkels en de mensen. De Folkingestraat met de fietsers en de mensen.

Wat het verkeer betreft is de Folkingestraat een bezienswaardigheid op zich. Een niets vermoedende fietser zal niet weten wat hem overkomt. Voetgangers die willekeurig aan de linkerkant, aan de rechterkant of midden op straat lopen. Mensen die alleen of met 5 man naast elkaar lopen. Mensen die het verkeer negeren, mensen die plotseling stilstaan, mensen die plotseling een stap opzij doen. Fietsers die links of recht inhalen, fietsers die aan de linker- of rechterkant van de weg fietsen, en fietsers die aan de linker of rechterkant op de stoep fietsen, en daar ook links en rechts mensen inhalen. Het is er allemaal. Als je in de Folkingestraat fietst en je aan de algemene verkeersregels houdt, dan rij je waarschijnlijk iemand aan. Als je van anderen verwacht dat zij zich aan de regels houden, dan wordt je waarschijnlijk zelf aangereden.

De Vismarkt is een mooie markt, met ook veel mensen. Een een grote hangplek, precies op het fietspad, waarop de "Belg van Waterloo" zijn kraam dan ook vaak heeft gericht.

En hoe drukker het is, hoe meer mensen er spontaan op het fietspad gaan staan, hoe meer mensen denken dat het zo hoort en er bij gaan staan, hoe meer mensen doodleuk vlak voor je fiets het fietspad opstappen en hoe meer ouders je afsnijden met hun kinderwagen. Vooral op zon- en feestdagen wordt het fietspad door deze "Operation Human Shield" effectief afgesloten.

Iedereen die regelmatig over de Vismarkt en door de Folkingestraat fietst zal wel eens dezelfde neiging hebben gehad. De neiging om aan mensen het verschil tussen de straat en de stoep uit te leggen en vervolgens het verschil tussen een fietser en een voetganger uit te leggen. Maar waarschijnlijk zouden mensen alleen maar beledigt reageren. En bovendien, het zijn er zoveel. Hoe bepraat je hun allemaal? Persoonlijk pas ik me dan ook maar aan, ik fiets de stoep op als dat goed uitkomt, verzin ter plekke of ik links of rechts in zal halen en hou zo goed mogelijk al die mensen onder mijn banden vandaan. Zo pendel ik naar PPSV, waar een docent vervolgens menselijk gedrag probeert uit te leggen. Hij heeft nog heel wat uit te leggen.

Theo van Mourik.

Reacties op lulkoek kun je sturen Naar:
wateenlulkoek@hotmail.com .

Zakendie er toe doen

Ze zijn weg! Wie? De bordes-rokers. In een vlaag van wijsheid en met het idee ons Heymansgebouw van buiten de schone frisse uitstraling te geven die het zo node moest ontberen in de tijden van de bordeshangers zijn deze laatsten verbannen naar de tuin.

En daar groeien nu wel heel bijzondere plantjes...

Wij verzoeken u,

vriendelijk doch dingend om:

het nuttigen van uw consumpties

en het roken van uw sigaret

achter dit gebouw te doen!!!

Diemensies' POT *Sijtsche Dekens*

[KOK] Sijtsche Dekens

[AUTEUR] Marius 't Hart

Sijtsche Dekens (spreek uit: Sietske) is het 'student advieslid van het Faculteitsbestuur PPSW' en de gastvrouw van vanavond. We hebben van haar uitstekende kookkunsten mogen proeven en hebben haar een beetje aan haar tanden gevoeld over wat haar taak nu precies inhoudt. Op Sijtsche's uitnodiging was ook van de partij: Theo Meijman, onderwijsdirecteur psychologie. Een goeie zaak want nu hadden we de kans om hem ook eens te leren kennen als persoon in plaats van alleen met hem te onderhandelen over subsidies en hem door te zagen over zijn organisatorische plannen. Deze POT was voor ons dus een soort meet & greet met twee celebrities van PPSW. Maar we zullen het alleen over Sijtsche hebben. En over het eten uiteraard.

Eerst even wat persoonsgegevens. Sijtsche studeert AOP en is al een tijdje bezig met een afstudeerproject bij Sociale Cognitie wat ze echt heel leuk vindt. In haar eigen woorden: "een beetje pielen met mensen". Dat doen we als psychologen allemaal wel. En grote kwaliteit van Sijtsche is haar kookkunst, het is haar hobby! Mooi en goed, maar ze doet dus ook nog wel eens wat nuttigs op de faculteit.

Mochten jullie je afvragen waar student adviesleden vandaan komen: die worden jaarlijks gevraagd door hun voorgangers. Meestal zitten ze eerst een jaartje in de Faculteitsraad, maar dat hoeft niet per se. Als student advieslid van het Faculteitsbestuur geef je natuurlijk adviezen. Sijtsche's persoonlijke invulling is dat ze veel koffie drinkt met de studenten van de Faculteitsraad en

met allerlei medewerkers binnen de faculteit 'die er toe doen'. Op die manier fungeert ze eigenlijk een beetje als doorgeefluik voor klachten en ideeën. Dat heeft zeker nut, maar het maakt het resultaat ook ongrijpbaar omdat je als student advieslid niet zelf dingen kunt ondernemen. Twee

vaste taken van het student advieslid zijn het openhouden en leeghalen van de Kleine Kwaliteitsbus en het organiseren van de PPSW netwerkdagen. De PPSW netwerkdagen zijn voor alle actieve en betrokken studenten vrij toegankelijk. Alles wat op de PPSW netwerkdagen wordt besproken wordt meegenomen als advies voor allerlei besluiten over beleid. In de Kleine Kwaliteitsbus kunnen mensen hun voorstellen voor (kleine) verbeteringen kwijt. Samen met de facility manager bepaalt Sijtsche dan welke voorstellen uitgevoerd gaan worden. Als je zelf klachten of ideeën hebt kun je ze in de Kleine Kwaliteitsbus kwijt of je kunt Sijtsche natuurlijk persoonlijk aanspreken. Ze is altijd lief en tactvol en misschien krijg je nog een kop koffie ook.

Ingrediënten:

* Sajour boontjes (conimex) en 500 gr. gewone boontjes.

* Pandanriest.

* Sambal goreng tomat: $\frac{1}{4}$ kg. tomaten, 3 eetlepels gesneden ui, 1 teen knoflook, 1 theelepel sambal terasi, 1 theelepel laos, 2 theelepels Javaanse suiker (of 3 tot 4 theelepels bruine basterdsuiker), 1 spriet sereh, 1 salam-of laurierblad, $\frac{1}{8}$ blok santen, 2 eetlepels olie, zout

* Salade: sla, blauwe kaas (Rosenbörg Danish Blue), rozijnen en sweet chili sauce.

* Nog een salade: komkommer in blokjes met knoflook.

* En nog een salade: spinazie met pinda's en honing-mosterd-dressing

* Nagerecht: Leg bananen met schil in de oven (180 C), circa 45 minuten. Als ze klaar zijn: pellen, in partjes snijden en serveren met vanille yoghurt.

Sambal Goreng tomat:

- Was de tomaten en snijd ze in 4 of zes stukken.
- Snijd de ui erg fijn en prak de ui, de knoflook, de sambal de laos en de suiker tot een brij (naar smaak zout toevoegen).
- Fruit de brij in de olie tot de uien geel zijn.
- Doe het blok santen erbij, gevolgd door de tomaten.
- Laat dit geheel zo kort mogelijk stoven totdat de olie uit de santen komt.

